

РЕШЕНИЕ

№ 2230

гр. София, 16.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-17 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Силияна Григорова

при участието на секретаря Мария Б. Тошева
като разгледа докладваното от Силияна Григорова Гражданско дело № 20231100111251 по описа за 2023 година

Делото е образувано по искова молба на С. Т. М. срещу Прокуратурата на РБ за заплащане на сумата от 30 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се във водено срещу ищцата наказателно производство, приключило с влязла в сила оправдателна присъда, ведно със законната лихва от 17.07.2023 г. до окончателното изплащане.

Ищцата твърди, че на 29.06.2020 г. срещу нея било повдигнато обвинение за извършени престъпления по чл. 194, ал. 1 от НК и чл. 209, ал. 1 от НК. В СРС бил внесен обвинителен акт. По образуваното НОХД № 10087/2020 г. се провели множество съдебни заседания и след три години съдът постановил оправдателна присъда. Срещу нея прокуратурата подала протест, но с решение от 17.07.2023 г. по ВНОХД № 3076/2023 г. по описа на СГС оправдателната присъда била потвърдена.

В резултат на действията на прокурори от СРП С. М. била несправедливо обвинена в извършване на две тежки престъпления, за които са предвижда наказание лишаване от свобода. Испитвала изключителен страх, че може да бъде осъдена, без да има вина. За обвинението разбрали приятелките ѝ, които се отдръпнали от нея и станали подозрителни. М. се затворила в себе си и не желала да излиза и да контактува с хора. Поради повдигнатото обвинение била лишена от възможност да пътува. Влошили се отношенията с родителите ѝ. Неимуществените вреди оценява на 30 000 лева, като моли сумата да ѝ бъде присъдена ведно със законната лихва от датата на влизане в сила на оправдателната присъда – 17.07.2023 г. до окончателното

изплащане.

Ответникът прокуратурата на Република България счита иска за неоснователен. Оспорва, че описаните от ищцата вреди са действително търпени и че са в пряка причинно-следствена връзка с повдигнатото обвинение. М. била привлечена към наказателна отговорност за извършване на две тежки престъпления, което обосновавало фактическа и правна сложност, а продължителността на производството била около три години - в рамките на разумния срок.

На ищцата не били наложени никакви мерки на процесуална принуда, включително нямало постановена забрана да пътува извън пределите на страната.

Претендиращият размер на обезщетението от 30 000 лева оспорва като прекомерен.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявен е иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ.

Отговорността на държавата по ЗОДОВ е специална деликтна отговорност в сравнение с общата деликтна отговорност по чл. 45 и сл. от ЗЗД, произтича от общото задължение на нейните органи да зачитат правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица и има обективен характер. Тя възниква при наличие на изрично предвидените в ЗОДОВ предпоставки (за разлика от деликтната отговорност по чл. 45 от ЗЗД, породена от нарушеното задължение да не се вреди другиму) и не е обусловена от наличието на вина на длъжностното лице, причинило вредата (чл. 4 от ЗОДОВ).

В случая отговорността на държавата е ангажирана за причинени на ищцата неимуществени вреди от действия на органите на Прокуратурата – повдигане на обвинение за извършване на престъпление, за което С. Т. М. е оправдана, като доказателствената тежест за установяване на предпоставките за възникване на отговорността е на ищцата.

Не се спори между страните, че срещу С. М. е било образувано наказателно производство и с постановление от 29.06.2020 г. е била привлечена като обвиняема за извършване на две престъпления: 1) че на 25.06.2019 г. в гр. София отнела чужди движими вещи - 1 бр. мобилен телефон марка „Айфон XS Max Silver 256 GB“ с ИМЕИ 357290097333450 на

стойност 2474.74 лева от владението на К.П.Н., без нейно съгласие с намерение противозаконно да я присвои - престъпление по чл. 194, ал. 1 от НК и 2) че на на 25.06.2019 г. в гр. София с цел да набави за себе си имотна облага възбудила и поддържала у Д.А.П. заблуждение че ѝ продава 1 бр. мобилен телефон марка „Айфон XS Max Silver 256 GB“ с ИМЕИ 357290097333450, който била взела на изплащане на името на К.П.Н. и с това причинила на П. имотна вреда в размер на 1 400 лева - престъпление по чл. 209, ал. 1 от НК.

На 29.07.2020 г. в СРС е внесен обвинителен акт срещу С. Т. М.. Подсъдимата се е явила на девет съдебни заседания, като в проведеното на 25.05.2022 г. обвинението в престъпление по чл. 194, ал. 1 от НК е изменено в обвинение за престъпление по чл. 206, ал. 1 от НК: за това, че на 25.06.2019 г. в гр. София противозаконно присвоила чужда движима вещ – 1 бр. мобилен телефон марка „Айфон XS Max Silver 256 GB“ с ИМЕИ 357290097333450 на стойност 2474.74 лева, собственост на К.П.Н., която вещ владеела на основание на устна договорка между тях двете за ползване на мобилния телефон и плащане на лизинговите вноски по договор за лизинг от 25.06.2019 г., сключен между „Теленор“ ЕАД и К.П.Н..

На 22.02.2023 г. по НОХД № 10087/2020 г. по описа на СРС е постановена присъда, с която М. е призната за невиновна в престъпленията, за които ѝ е повдигнато обвинение.

По подаден от Прокуратурата на РБ протест срещу оправдателната присъда по чл. 206, ал. 1 от НК е образувано ВНОХД № 3076/2023 г. по описа на СГС и след проведено едно съдебно заседание, в което М. не се е явила и не са събирани допълнителни доказателства, на 17.07.2023 г. е постановено окончателно решение, с което оправдателната присъда е потвърдена.

При така безспорно установеното по делото, съдът намира за доказано деянието, от което ищцата твърди да са ѝ причинени вреди. Осъществени са две от предпоставките за уважаване на предявения иск - повдигнато обвинение в извършване на две престъпления от общ характер и влязла в сила оправдателна присъда.

Ищцата следва да докаже и наличие на причинна връзка между вредите, чието обезщетяване се претендира и обвинението в престъпления, за извършването на които е била оправдана.

При наличие на оправдателна присъда по воденото срещу ищцата наказателно производство, без съмнение за нея са произтекли неимуществени вреди, чийто размер съдът следва да определи по справедливост, съгласно § 1 от ДР на ЗОДОВ вр. чл. 52 от ЗЗД. Приложимите критерии са свързани с тежестта на обвинението, продължителността на наказателното преследване (досъдебната фаза и поддържането на обвинение в съдебната), личността на увредения, настъпилите промени в обществения статус и репутацията на лицето, негативното отражение в резултат на воденото наказателно производство върху душевното състояние на обвинения, извън неизбежно следващите се по човешка презумция вреди, свързани със страх от неоснователно осъждане, засегната чест и достойнство, неизбежни ограничения в личния, обществен и професионален живот.

Негативните последици върху личността и психиката на обвинения в извършване на престъпление се подразбират от естеството на извършените спрямо него наказателно-процесуални действия. Неминуемо е привличането към наказателна отговорност за извършени умишлени престъпления от общ характер да породи страх у обвиняемия от осъждане.

Първоначално на С. Т. М. са били повдигнати две обвинения за тежки престъпления, наказуеми с лишаване от свобода, по едно от които до осем години, а другото – от една до шест години. През май 2022 г. обвинението в престъпление по чл. 194, ал. 1 от НК е преквалифицирано в обвинение за престъпление по чл. 206, ал. 1 от НК, наказуемо с лишаване от свобода от една до шест години.

При повдигане на обвинението на С. М. не са наложени никакви мерки на процесуална принуда. Липсват и данни за постановяване на забрана да напуска пределите на страната.

Наказателното производство е продължило три години, като за търпените през този период вреди са ангажирани гласни доказателства чрез разпит на свидетеля Е.Б.. Разказва, че е приятелка на С. и знае за воденото наказателно производство. С. се чувствала зле и много от приятелите ѝ се отдръпнали от нея. Заради обвиненията С. влошила отношенията си с брат си и с родителите си. След като всичко приключило С. се чувала с родителите си, но не възстановила отношенията си с тях и с приятелите си. Чувствала се по-добре, ходела на работа и двете се виждали веднъж седмично.

Емоционалният дискомфорт на М. е продължил три години – от 2020 г. до 2023 г. Продължителността на наказателното производство е обоснована от тежестта на обвиненията и не е извън разумния срок за разглеждане на делото. Причината за отлагане на делата не е била в поведението на М., но и подсъдимата не се е явявала на всяко от проведените съдебни заседания.

През целия период на висящност на наказателното производство личният живот и свобода на М. не са били ограничени, като мярка за неотклонение не ѝ е вземана, нито е постановявана забрана да напуска пределите на страната. Обвиненията са за престъпления, които са тежки и това е обосновоало известен страх у подсъдимата от неоснователно осъждане и възможност да бъде лишена от свобода. С. М. не е била осъждана и до 2020 г. срещу нея не са били образувани наказателни производства.

Ангажираните по делото гласни доказателства водят до извод за известно изменение в поведението и емоционалното състояние на М., но показанията на свидетеля Б. не съдържат данни за трайно негативна и необратима промяна в качеството на живот на ищцата. Обвинението в престъпление е било разгласено в медиите, но е внесло подозрения у близкия приятелски кръг на М. във виновността ѝ. След 2023 г. начинът ѝ на живот е възстановен.

Извън обичайните притеснения от неоснователно осъждане, в производството не се доказаха вреди, обосноваващи основателност на искания размер на обезщетението от 30 000 лева.

Целта на присъденото обезщетение е да се репарират действително претърпените неимуществени вреди, без да се допуска обогатяване на увреденото лице.

При съвкупна преценка на събраните по делото доказателства и отчитане на релевантните критерии за определяне на справедлив размер на обезщетението за търпените от М. неимуществени вреди, съдът намира иска за основателен до размер на сумата от 3 000 лева. Тя репарира в относително пълен размер търпените от С. М. неудобства и притеснения от воденото срещу нея наказателно производство. Като база за определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди съдът съобразява и икономическия растеж, стандарта на живот и средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности в страната към датата на увреждането, както и

обстоятелството, че осъждането на ПРБ да обезщети незаконно обвинения само по себе си също има ефект на репарация. Размерът на обезщетението не следва да бъде и източник на обогатяване за пострадалия. При определяне на размера на обезщетението съдът отчита и обстоятелството, че срещу оправдателната присъда по обвинение в престъпление по чл. 209, ал. 1 от НК протест от прокуратурата не е подаван и тя е влязла в сила на 10.03.2023 г.

Сумата от 3 000 лева се дължи ведно със законната лихва от датата на влизане в сила на оправдателната присъда (т. 4 от ТР № 3/2004 г., тълк.д. № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС) – 17.07.2023 г. до окончателното изплащане.

Съгласно чл. 10, ал. 3, изр. 1 от ЗОДОВ ответникът дължи на ищцата разноските за производството и възстановяване на заплатената държавна такса.

По предявения иск дължимата държавна такса е в размер на 10 лева, съгласно чл. 2а, т. 1 от Тарифата за държавните такси, които се събират по ГПК.

Ищцата претендира адвокатско възнаграждение в размер на 2 000 лева, заплатено в брой на адв. Л. Н. по договор за правна помощ от 27.09.2023 г. Съразмерно на уважената част от иска, дължимите на ищцата разноски за процесуално представителство и защита са на стойност 200 лева.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ, Прокуратурата на Република България, с адрес гр. София, бул. „Витоша“ № 2 да заплати на С. Т. М., ЕГН *****, с адрес гр. София, кв. ***** сумата от 3 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от повдигане и поддържане на обвинение в престъпления по чл. 194, ал. 1, чл. 206, ал. 1 и чл. 209, ал. 1 от НК, за което била постановена окончателна оправдателна присъда, ведно със законната лихва от 17.07.2023 г. до окончателното изплащане, като отхвърля иска за горницата до пълния предявен размер от 30 000 лева.

ОСЪЖДА, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ и чл. 78, ал. 1 от ГПК, Прокуратурата на Република България, с адрес гр. София, бул. „Витоша“ № 2

да заплати на С. Т. М., ЕГН *****, с адрес гр. София, кв. ***** сумата от 210 лева разноси за производството.

Решението може да се обжалва пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____